

WAT WETEN WE NU OVER FIPRONIL?

Aan het begin van de fipronilcrisis, zo'n vijf maanden geleden, was er nog weinig bekend over de mogelijkheden om deze stof onschadelijk te maken. Inmiddels zijn er diverse onderzoeksresultaten bekend.

In opdracht van de fipronilwerkgroep heeft GD, in samenwerking met vele andere partijen, kort na het begin van de crisis meerdere onderzoeken gedaan naar mogelijkheden om de concentraties fipronil in de stal, de kip en het ei onder de norm te krijgen. De resultaten van de onderzoeken en de praktische adviezen die hieruit zijn voortkwamen zijn zo snel als mogelijk met het veld gedeeld, onder meer via de website van GD.

Fipronil onschadelijk maken

In het lab en in een praktijkstal is onderzoek gedaan naar hoe fipronil het best afgebroken kon worden. Een combinatie van soda en waterstofperoxide (H_2O_2) bleek het meest effectief, chloor (in hoge concentratie) en andere oxiderende middelen waren minder effectief. In de stal werd bevestigd dat een combinatiebehandeling met soda en H_2O_2 het fipronil afbreekt. Echter, de behandeling moet een aantal keer herhaald worden om tot een wezenlijke afname van het fipronil te komen.

Ruïen

Om effect van ruï op de concentratie fipronil in mest, eieren en organen te bepalen werd op vier verschillende bedrijven tijdens het ruïproces een koppel gevolgd en werd van vijftig dieren het gewicht bepaald. Aan het begin, tijdens en aan het eind van de ruï werden verspreid door de stal eieren, dieren en mest verzameld en onderzocht. Uit deze studie blijkt dat mest verwijderen en veelvuldig schoonmaken, naast de ruï, van essentieel belang zijn om de concentratie fipronil in eieren omlaag te krijgen.

Variatie

Om de variatie in fipronilwaarden binnen een stal te bepalen werden van vijf koppels eieren verzameld (van voor, midden en achter uit de stal) en individueel onderzocht. Hieruit bleek dat er in één stal significante verschillen waren tussen de verschillende locaties in de stal. Het is daarom goed om als ondernemer zelf een beeld te krijgen van deze variatie. Daarnaast is het belangrijk dat monsters altijd goed verspreid over de stal genomen worden.

Toxinebinders

GD onderzocht ook of bentoniet (een toxinebinder) of FLS-mix (ter stimulering van de lever) het fipronilgehalte in de kip en de eieren sneller kon laten afnemen. Het onderzoek vond plaats in een stal waar een fipronilbehandeling was gedaan en waar nog geen verdere acties waren ondernomen. De eindconclusie van dit onderzoek was dat het effect van bentoniet en FLS-mix op de fipronilwaarden in kippen en eieren minimaal is.

Praktijkvoorbeelden

GD heeft een model van de uitscheiding van fipronil uit de kip. Hiermee kan op basis van enkele metingen in vet of ei worden voorspeld (met een bepaalde onzekerheidsmarge) wanneer de eieren en de kippen vrij zijn van fipronil. Dit model laat ook zien dat na ruïen in eerste instantie de gehalten weer stijgen en dan pas dalen, dat door veel pluimveehouders ook wordt gemeld. Dit wordt als een teleurstelling gezien, maar het is nu eenmaal zoals fipronil zich in het lichaam van de kip gedraagt. Ook als schone kippen, die in de ruï zijn, in een stal komen waar nog net wat fipronil zit (in tissues was minder dan 1 microgram gemeten), mag je een korte piek verwachten.

LEES MEER OVER DE ONDERZOEKTSRESULTATEN OP

WWW.GDDIERGEZONDHEID.NL/FIPRONIL